

សាលាក្រឹត្យក្រហមមានសារសំខាន់ចំពោះសហគមន៍អន្តរជាតិ

ដេវីត សេហ្វ័រ

បន្ទាប់ពីមួយទសវត្សរ៍នៃកិច្ចការយុត្តិធម៌ដើម្បីរដ្ឋបាលដែលជាញឹកញាប់ទទួលបានជោគជ័យ ប៉ុន្តែវាមានសារសំខាន់សម្រាប់ការចងចាំ ដែលជំរុញឲ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន។ មេធាវីនិងចៅក្រមកំពុងតែស្វែងរកយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនកម្ពុជាប្រមាណ ១,៧លាននាក់ ដែលបានស្លាប់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ដែលគ្រប់គ្រងអំណាចពីខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ រហូតដល់ខែមករា ឆ្នាំ ១៩៧៩។ ៣០ឆ្នាំមកហើយ តាំងពីវាលពិឃាតក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលបង្កើតឡើងដោយរបប ប៉ុល ពត បណ្តាលឲ្យមនុស្សជាច្រើនស្លាប់បាត់បង់ជីវិតនិងប្រើប្រាស់ប្រជាជនខ្មែររាប់លាន នាក់ទៀតប្រៀបដូចជាទាសករ។ ហេតុអ្វីបានជាសហគមន៍អន្តរជាតិ ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានេះ ជាពិសេសពេលវេលាបានកន្លងហួសអស់ជាច្រើនឆ្នាំ ហើយមានតែមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ ដែលនៅរស់រានមានជីវិត និងក្នុងពេលមួយដែលប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតក្នុងសន្តិភាពបែបនេះ? ហេតុអ្វីបានជាសហគមន៍អន្តរជាតិចំណាយលើតុលាការកូនកាត់ដែលប្រកបដោយការប្រុងប្រយ័ត្ន និងលទ្ធផលមិនច្បាស់លាស់បែបនេះ? ចម្លើយគឺស្ថិតនៅលើការខិតខំប្រឹងប្រែងឥតឈប់ឈរដើម្បីបំបាត់ចោលនូវនិទណ្ឌភាព ឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏ឃោរឃៅ (អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម) ដើម្បីឲ្យយើងដឹងពីអតីតកាលបច្ចុប្បន្នកាល ហើយនឹងមិនមានប៉ះពាល់ដល់អនាគតកាល។

មិត្តរួមការងាររបស់ខ្ញុំនៅភ្នំពេញ លោក ឆាន់ យុ ជានាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានសរសេរអត្ថបទអមជាមួយគ្នា ដែលពន្យល់អំពីសារសំខាន់របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាចំពោះប្រជាជនកម្ពុជា។ នៅក្នុងអត្ថបទនេះខ្ញុំអធិប្បាយ ដោយសង្ខេបពីហេតុផលដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញត្រូវតែមានសារសំខាន់ចំពោះសហគមន៍អន្តរជាតិ។ ដោយមានខុសគ្នារបស់តុលាការផ្សេងទៀតនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏ឃោរឃៅក្នុងពិភពលោករួមទាំងសាលាក្រឹត្យកម្ពុជាសង្គ្រាមជាច្រើនផ្សេងទៀតទាមទារឲ្យមានការខុសគ្នាខាងថវិកានិងនយោបាយពីជាតិផ្សេងៗ។ តើសហគមន៍អន្តរជាតិអាចពេញចិត្តនិងបន្តជំនួយរបស់ខ្លួនដល់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដែរឬទេ? ខ្ញុំនឹងផ្តល់ចម្លើយខ្លះទៅនឹងសំណួរនេះ :

នៅអំឡុងពេលកិច្ចបរិច្ចាគដែលចាប់ផ្តើមតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៧ ខ្ញុំតែងតែប្រឈមមុខនឹងទស្សនៈ
អវិជ្ជមានថា ការស្វែងរកយុត្តិធម៌ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មឃោរឃៅនៅក្នុងរបបប៉ុលពតគឺជាការព្យាយាមមួយ
ទាំងអស់សង្ឃឹម ខ្ញុំរំព្រកដល់មនុស្សដែលមើលឃើញតែរឿងអវិជ្ជមាន (មានមនុស្សបែបនេះច្រើន
ណាស់) ថា យើងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះមនុស្សដែលបានស្លាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដោយ
នាំយកជនងងឹតដល់ជាន់ខ្ពស់ទៅកាត់ទោស ។ ខ្ញុំមិនអាចមានសតិសម្បជញ្ញៈចរចានឹងការបង្កើតសាលាក្តី
សម្រាប់ជម្លោះ នៅបុរេកង់នៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ នៅរ៉ាន់ដាឆ្នាំ
១៩៩៤ អំពីអំណាចឃោរឃៅនៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ ឬក៏តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិជា
អចិន្ត្រៃយ៍ ដោយមិនអើពើនឹងអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកាលពីចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ
១៩៧០ ទេ ។ សហគមន៍អន្តរជាតិគួរតែកុំបោះបង់ចោលខុសគ្នាប្រព័ន្ធតុលាការដែលកំពុងកើត
ចេញពីការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរមកលើប្រជាជនខ្មែរនៅខណៈពេលដែលពិភពលោកមិនបានយកចិត្ត
ទុកដាក់បន្ទាប់ពីសោកនាដកម្មសង្គ្រាមនៅរៀតណាម ។ ដោយឡែកសម្រាប់ជនជាតិអាមេរិក ការ
ទម្លាក់គ្រាប់បែកដោយសម្ងាត់មកលើកម្ពុជា នៅអំឡុងពេលកាន់អំណាចរបស់លោកប្រធានាធិបតី
និចសុន ធ្វើឲ្យប្រទេសនោះគ្មានស្ថិរភាពធ្វើឲ្យខ្មែរក្រហមបានកំពុងតែបង្កើនអំណាច រឿងនេះធ្វើឲ្យយើង
គ្មានជម្រើសសីលធម៌ ប៉ុន្តែយើងធ្វើការប្រឹងប្រែងគ្រប់បែបយ៉ាងដើម្បីសម្រេចបាននូវវិធានការដាក់
ឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះការសម្លាប់រង្គាល់ដែលបានកើតមាន ។ ប្រសិនបើសារដែលគ្មាន
ប្រយោជន៍ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ “មិនកើតឡើងម្តងទៀត” នោះមេរៀនសំខាន់សម្រាប់
ប្រជាជនខ្មែរដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាសម្តែងចំពោះប្រជាជនកម្ពុជានោះគឺ “មិន
អាចបំភ្លេចបាន” ។ ប្រហែលជាគោលបំណងសំខាន់ជាងគេរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ
កម្ពុជាចេញពីទស្សនៈអន្តរជាតិនោះគឺបង្កលក្ខណៈ និងជំរុញឲ្យអង្គជំនុំជម្រះបន្តដើរតួនាទីស្របទៅនឹង
ច្បាប់ដែលធ្វើរួចនេះដើម្បីធានាថា និទណ្ឌភាពនឹងមិនមានចំពោះមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមឬអ្នកដែលត្រូវ
ទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មឃោរឃៅនៅក្នុងរបបប៉ុលពតនោះទេ ។ ការពិតមួយដែល
ផ្តល់សញ្ញាណដ៏មានប្រសិទ្ធភាពទៅកាន់ទូទាំងពិភពលោក ដែលសហគមន៍អន្តរជាតិយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាង
ខ្លាំងចំពោះការទទួលខុសត្រូវនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏សាហាវដែលយុត្តិធម៌នៅតែមានរហូត ។ ប្រសិនបើអង្គជំនុំ
ជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាមានការកាត់ក្តីយុត្តិធម៌ ស្របតាមដំណើរការច្បាប់ត្រឹមត្រូវរបស់
បង្គោលអន្តរជាតិនោះការកាត់ទោសដោយមានសុភវិនិច្ឆ័យទៅលើភាពគ្មានទោស ឬក៏មានទោសនឹងលេច
ឡើង ជាសញ្ញានៃក្តីសង្ឃឹមសម្រាប់ជនរងគ្រោះទាំងអស់នៃអំពើបំពានលើមនុស្សជាតិ ។ គេនឹង
យល់ថា ប្រសិនបើយុត្តិធម៌អាចកាត់សេចក្តីបាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានៅរយៈពេល៣ទសវត្សរបន្ទាប់

ពីវិវាសកម្មនោះ ប្រជាជនកម្ពុជានឹងមានសង្ឃឹមថា ខ្លួនក៏អាចបង្កើត ឬស្វែងរកតុលាការដែលផ្តល់ យុត្តិធម៌ពិតដល់ខ្លួនមិនខាន ។ ប្រសិនបើការកាត់ទោសមិនដំណើរការក្នុងពេលភ្លាមៗ ក្រោយមកក៏នឹង មានការដាក់ទោសដែរ ។

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា គឺជាតុលាការដែលមានភាពប៉ិនប្រសប់តែមួយគត់ ដែលសហមន្ត្រីអន្តរជាតិនឹងផ្តោតទៅលើថា តើតុលាការនេះសម្រេចបានតាមគោលការណ៍ និងសុចរិត ភាពឬគ្រាន់តែធ្វើតាមឥទ្ធិពលនិងការរៀបចំខាងនយោបាយ ។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជាមិនមែនជាតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ ប៉ុន្តែជាតុលាការពិសេសក្នុងស្រុករបស់កម្ពុជាដែលមាន ការសហការពីអង្គការសហប្រជាជាតិគោរពតាមសន្ធិសញ្ញាដែលយកច្បាប់អន្តរជាតិ និងដំណើរការ ច្បាប់ត្រឹមត្រូវរបស់ប្រជាជនអន្តរជាតិ តុលាការពិសេសនៅសេរីវ៉ាឡេអូនដែលបង្កើតឡើងដោយសន្តិ- សញ្ញារវាងរដ្ឋភិបាលរបស់សេរីវ៉ាឡេអូន និងអង្គការសហប្រជាជាតិ គឺជាតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ រីឯ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាត្រូវបានដាក់តែងខុសប្លែកពីគ្នាគឺជាតុលាការជាតិមួយមាន “ភាពវិសាមញ្ញ” មានលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ ។ អ្នកសង្កេតការណ៍អន្តរជាតិជាច្រើននឹង មើលព្រមទាំង សង្កេតអំពីដំណើរនៃកិច្ចការងារស៊ើបអង្កេតរាល់ថ្ងៃរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ការ កាត់ទោស ការពិភាក្សាច្បាប់ និងការដាក់ទោសដោយមិនគ្របដណ្តប់ដោយបញ្ជូនយោបាយដែលមាន ក្នុងសង្គមកម្ពុជា ។ វាក្មេងការសង្ឃឹមថាអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាគឺជាការធ្វើពិសោធន៍ ប៉ុន្តែជាជម្រើសមួយដែលពុំអាចមានជម្រើសផ្សេងពីនេះក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាបំប្លែងរចនាសម្ព័ន្ធពេល ជាច្រើនឆ្នាំ ។ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាអាចសម្រេចបាននូវយុត្តិធម៌ដែលគួរ ឲ្យជឿទុកចិត្តបានក្នុងតុលាការកម្ពុជានោះវានឹងបង្ហាញថា យុត្តិធម៌អន្តរជាតិអាចសាយភាយនៅក្នុង ចំណោមតុលាការជាតិអន្តរជាតិ ជាមួយនឹងការទុកចិត្តខ្លាំងដែលយើងគួរតែអាចធ្វើការស្រមៃស្រមៃ ឃើញតាំងពីទសវត្សរ៍មុន ។

ជាទីបញ្ចប់ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាគឺជា ការសាកល្បងដ៏សំខាន់មួយរបស់ អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលជាដៃគូយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក ថវិកា និងការគ្រប់គ្រងអង្គជំនុំជម្រះ ។ សហមន្ត្រីអន្តរជាតិ មិនចង់បានអ្វីទាំងអស់ពីរាជរដ្ឋា- ភិបាលកម្ពុជា ក្រៅពីចង់ឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងធ្វើតាមបទដ្ឋានខ្ពស់ដែល តម្រូវដោយមន្ត្រីនិយម ។ តើអង្គការសហប្រជាជាតិរក្សាទំនាក់ទំនងដ៏ល្អជាមួយកម្ពុជាដោយរៀប រយណាដែលក្នុងទំនាក់ទំនងនេះ ត្រូវការភាពអត់ធ្មត់សេចក្តីព្យាយាមទំនាក់ទំនងការទូតនិងការការពារ នីតិវិធី ទំនាក់ទំនងនេះនឹងនិយាយច្រើនអំពីអង្គការអន្តរជាតិ ព្រមទាំងសមត្ថភាពដើម្បីគ្រប់គ្រងយន្តការ

ប្លែកតែសំខាន់របស់យុត្តិធម៌នៅក្នុងស្រុកនិងអន្តរជាតិ ។ គេហទំព័រនៃអ្នកឃ្នាំមើលតុលាការកម្ពុជា
(www.cambodiatribunal.org) ក៏ជាសកម្មភាពផ្សេងមួយរបស់អន្តរជាតិតែមួយ ។ គេហទំព័រនេះនឹងចាក់
ផ្សាយអំពីដំណើរការកាត់ទោសនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងសម្ភាសពីប្រតិកម្ម
របស់ប្រជាជាតិខ្មែរចំពោះសាលាក្តី ។ ដោយនាំយកការកាត់ទោសផ្តល់ជូនប្រជាជនបរទេសនិងជំរុញ
ប្រជាជនកម្ពុជាឲ្យចេះប្រើអ៊ីនធឺណែតកំពុងតែកើនឡើង ។ អ្នកឃ្នាំមើលតុលាការកម្ពុជាមានបំណង
ដើម្បីបញ្ចប់នូវនិទណ្ឌភាពតាមរយៈការអប់រំ និងការយល់ដឹងពីអំពើដ៏ឃោរឃៅដែលកើតឡើងពីអតីត
កាល ។ គោលបំណងនេះដំណើរការទៅបានល្អៗត្រា តែមនុស្សជំនាន់ក្រោយទូទាំងពិភពលោកមិន
បំភ្លេចអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅកម្ពុជា ។